

Úr Sjóvinnubankafrágreiðingini

NEVNDARÓSKILIÐ O.A.

Samarbejdet mellem direktion og bestyrelse, bestyrelsesprotokollen m. v.

Mellem bankens direktør og bestyrelsens formand var der et snævert samarbejde. Holm Jacobsen kom meget ofte i banken, efter Thorstein Petersens forklaring daglig, efter Holm Jacobsens egen forklaring i hvert fald flere gange om ugen, og Thorstein Petersen drøftede foreliggende sager med ham. Derimod var samarbejdet med de øvrige bestyrelsesmedlemmer udenfor de egentlige bestyrelsesmøder mere tilfældigt. Næstformanden Johannes Olaus Joensen kom i banken 3—4 gange om måneden. Han plejede navnlig at gå ned i banken, når han havde hørt rygter i byen om denne, og han talte i så tilfælde med Thorstein Petersen eller Roland Hansen om det, han havde hørt. Han blev kun ringet op mellem bestyrelsesmøderne, hvis der var ting af særlig karakter, som man ville drøfte med ham, og det skete ikke ofte. Long blev ligeledes kun ringet op engang imellem, navnlig når det drejede sig om store beslutninger, og han deltog efter sin egen forklaring sjældent i bestyrelsesmøderne, navnlig ikke i de senere år, da man ikke kunne skaffe gode vikarer for ham i skolen. — En optælling i bestyrelsesprotokollen viser dog, at han i 1949 har deltaget i 7 møder af ialt 9 og i 1950 i 7 møder af ialt 8. Jacob Michael Jacobsen, der boede i Klaksvig, kom ikke i banken undtagen til bestyrelsesmøder og blev ikke ringet op udenfor dem, og det samme gjaldt Jacob Pauli Christiansen. Ved indkaldelse til bestyrelsesmøder søgte man at tilsiige så mange som mulig. For Jacob Michael Jacobsen var det dog vanskeligt at komme til Thors-havn.

Under disse forhold, hvor direktionsinstruksen altså ikke blev overholdt, og hvor bevillinger ofte blev givet af direktøren og formanden, uden at den øvrige bestyrelse i alt fald i sin helhed var underrettet, burde det være formanden magtpåliggende at få så mange sager som muligt behandlet på egentlige bestyrelsesmøder og på disse at foranledige alle siden sidste møde afgjorte sager refereret. Til belysning af, hvorledes forholdet har været i så henseende, har udvalget gennemgået bankens bestyrelsesprotokol i oversættelse til dansk fra året 1945. Protokollen indeholder referat fra talrige møder, men er yderst mangelfuldt ført. Som det fremgår af bemærkningerne til de enkelte engagementer, er mange betydelige lån overhovedet ikke omtalt i protokollen, og det synes ret tilfældigt, hvad man har ladet indføre. Undertiden forekommer hentydninger til tidligere indgåede engagementer, om hvilke man forgæves søger tidligere oplysning i protokollen. Denne angiver som regel, hvilke bestyrelses-

medlemmer der har været til stede, men i et overvejende antal tilfælde er protokolforslerne kun underskrevet af formanden og direktøren. Bestyrelsesformanden har end ikke sørget for at lade protokollen tilføre bevillinger af lån eller transaktioner, i hvilke han selv er part som kautionist eller som bestyrelsesmedlem i vedkommende selskab, der har opnået kreditten. Som omtalt under engagementet vedrørende Sperm har han ej heller foranlediget det af Thorstein Petersen til fordel for Sperm optagne lån på 350.000 kr. rettidigt indført. Der findes i protokollen kun få spor af, at sager, der er afgjort siden sidste møde, er refereret for bestyrelsen.

Thorstein Petersen har dog overfor udvalget hævdet, at han, når bevillinger af kreditter skulle ske mellem bestyrelsesmøderne, talte med så mange bestyrelsesmedlemmer, som han kunne få fat på, og at bevillingerne desuden blev gennemgået med medlemmerne, når de var til stede i banken. Denne forklaring støttes til dels af Johannes Olaus Joensen. Derimod har Jacob Pauli Christiansen forklaret, at han kun undertiden blev gjort bekendt med, hvad der var sket siden sidste bestyrelsesmøde, og Jacob Michael Jacobsen har udtalt, at der ikke ved bestyrelsesmøderne blev gennemgået, hvad der var sket siden sidst, og at han var henvist til at få sine oplysninger om, hvad der var sket i banken, gennem revisionsprotokollen.

Efter banktilsynets beretning fra 1935 synes der før krigen at have eksisteret en bevillingsprotokol, hvori såvel de af direktionen som de af bestyrelsen bevilgede lån og kreditter er blevet indført. I den periode, udvalget særlig har undersøgt, er man udover den egentlige bestyrelsesprotokol kun stødt på en såkaldt »ansøgnings- og bevillingsprotokol« i året 1947. Den er kun ført i ca. 1 måned og indeholder 24 sager, hvoraf nr. 1—23 ifølge bestyrelsesprotokollen er forelagt på et bestyrelsesmøde den 15. januar 1947, medens nr. 24 ikke omtales i bestyrelsesprotokollen. Holm Jacobsen har om denne protokol forklaret, at han mener at den blev anbefalet af en udenforstående, men at man opgav den igen, da der ingen interesse var for den. Der førtes ikke andre protokoller. Holm Jacobsen har over for udvalget villet undskylde det forhold, at sager, der blev behandlet siden sidste bestyrelsesmøde, ikke altid blev ført ind i protokollen, med, at medlemmerne jo havde været enige om bevillingerne og kendte sagerne. Dette er efter det ovenfor anførte imidlertid ikke rigtigt.

Med hensyn til den højst mangelfulde førelse af bestyrelsesprotokollen påhviler ansvaret formanden, Holm Jacobsen. Banktilsynets beretning om

eftersynet i 1939 viser, at tilsynet har instrueret formanden om, at bestyrelsen bør foretage systematisk og fuldstændig gennemgang mindst een gang årlig af engagementer, og at der i protokollen skulle gøres udførligt rede for gennemgangen og dens resultater. Ved eftersynet i 1945 anføres det i beretningen, at bestyrelsesprotokollen gav det indtryk, at bestyrelsen fulgte godt med i bankens arbejde og blev holdt godt underrettet, samt at et udvalg af bestyrelsen senest den 20. september 1944 har gennemgået engagementerne og i protokollen gjort bemærkninger derom. Ved tilsynene i 1946 og 1949 omtales protokollen med en bemærkning om, at den væsentligst indeholder bevillinger. Tilsynet synes ikke senere at have gentaget sin instruktion eller have forsøgt — eventuelt

stikprøvevis — at kontrollere, om ydede kreditter alle er indført i protokollen, ligesom man ikke har påtalt det særligt angribelige forhold med hensyn til bevillinger, for hvilke Holm Jacobsen selv hæfter. Det skal dog tilføjes, at bestyrelsesprotokollen er ført på færøsk, hvilket bankinspektøren i 1946 forgæves bad ændret.

Holm Jacobsen har ved ikke at foranledige bevillinger til sin broder D. J. Jacobsen eller lån, for hvilke han iøvrigt kautionerer, eller som han er interesseret i, indført i protokollen overtrådt banklovens § 21 og kan næppe søge sig undskyldt ved, at banktilsynet ikke har påtalt denne overtrædelse af bankloven. Endvidere har han overtrådt banklovens § 9 ved ikke at foranledige lånet til Thorstein Petersen indført behørigt i protokollen.

DAGBLAÐIÐ OG TELEFONÓSKILIÐ Í SUÐUROY

»Dagblaðið« sigur nú, at Landsstýrið onga skuld hevur í óskilinum; tí tað er ikki Landsstýrið, men harimóti stýrið fyrri telefonverkinum, ið hevur betalt manni lön fyrri at kvetta málráðin millum Hov og Øravík, og at hetta er gjørt fyrri at gagna Vágbingum.

Orð »Dagblaðsins« eru hesi:

»Fyrr var Porkeri. Hov og Øravík á linjuni millum Vág og Tvöroyri og tá ið tver av hesum smáu byggunum tosaðu sínámillum, typtust linjurnar millum Vág og Tvöroyri.«

Slíkt kunna tápulingar og tvörball royna at forsvara seg við; tí triggrigar linjur eru nú millum Vág og Tvöroyri, og Porkeri og Hov sleppa inn á eina av hesum linjunum, so hava Vágbingar tver eftir og viðhvört kunnu teir eisini nýta hana, sum Porkeri og Hovi nýta, soleiðis tarnaðu vit Vágbingum nógv minni enn við at ringja til Vágs og taka tíðina frá Vágbingum á teirra stöð. Telefongentan í Vági kundi nógv betur rökta starv

sitt, um hon slapp frá Porkeringum og Hovbingum, heldur enn hon eisini skal arbeiða fyrri okkum.

At landsstýrið er uttan skuld er heldur ikki satt; tí undirritaði var-skógvaði á Lögtingi at óskil fór at koma, um linjan millum Hov og Øravík fór at verða avkveitt, og Hovbingar hava eisini verið hjá Landsstýrinum og mótmælt hesum.

Landsstýrið er yvir telefonstjóranum. Men Landsstýrið lurtaði ikki eftir mær og heldur ikki Hovbingum.

Teir lurta meira eftir fólki, sum eru púra ókend við viðurskiptini í Suðuroy.

J. H. Danbjörg.

um, bæði sum prestur, próstur og sum menniskja.

Hann hevði lisið nógv og hoyrt og sæð nógv, og minnið hevði hann so ómetaligt og væl dæmði honum at fortelja og at práta um öll viðurskipti. Trúfastur vinur var hann og hugnaligt var allastaðni, tá Gulak Jacobsen var tilsteður — sum tá sigst í örindinum í vertskaði fróur og glaður við annars sum við egði borð.

Gulak Jacobsen var ættaður av Kirkju í Fugloy, lærði fyrst til lærara og arbeiddi nökur ár sum lærari, men fór so at lesa til prests.

Nökur ár var hann í Eysturoy fyrri próst Petersen, sum tá var landstingsmaður. Í 1908 kom hann til Suðuroy, og har varð hann alla ta tíð, hann livdi.

Hann doyði á veg til Havnar. Hetta minnir okkum á eina aðru ferð hann gjörði millum Suðuroy og Havnina, tá ið ein flúgvargi gjörði álop á Smiril, ein kúla fór tvörtur gjøgnum öksl hansara beint sum hann bukkaði seg niður. Hann segði sjálvur, at um hann ikki beint tá hevði hoykt seg til at seta seg niður so var deyðin visur. Nú doyði hann um hesa somu leið. Hann hvílir nú á Leirubø í Hvalbø, har hann virkaði í mong ár og har forfedrar hansara fyrri mongum árum vóru prestafólk.

Friður yvir minni hansara.

J. H. Danbjörg.

GULAK JACOBSEN PRÓSTUR

Orðatakið sigur: »Hin ungi kann doyggja, hin gamli skal doyggja«. Tó komu deyðaboðini av okkara gamla presti og prósti ógvuliga dátt við; tí stutt er síðan hann sá út at kunna liva mong ár enn.

Ikki er meira enn mánaður síðan, at undirritaði vitjaði Gulak Jacobsen í heimi hansara í Hvalbø og hevði eina ógvuliga hugnaliga samveru við honum. So frýntligur og væl hýrdur sum hann tann dagin var, kundi eg ikki hugsa mær til at hann so stutt aftaná skuldi liggja lík. Men hann var 82 ára gamal, og tá eru einans fá, ið hava nakra gleði av lívinum.

Tá ið eg fór av stað aftur bað Gulak Jacobsen meg um endiliga at heilsa öllum og ta heilsanina vil eg hervið flyta fram. Hann var ein vinsælur maður og öll, ið kendu hann máttu koma at halda nógv av hon-